

היעד הבא אחרי נסראללה: הגרעין האיראני

30.09.2024 | written by אלי קלוטשטיין

חיסולו של מנהיג חיזבאללה, חסן נסראללה, סוגר מעגל מבחינת ישראל. זה לא רק הביצוע המדויק, האומץ, הפגיעה בלב המעוז של חיזבאללה בביירות [1] אותו בונקר תת-קרקעי הידוע לשמצה של נסראללה, שלכאורה חסין מפגיעה [2] או ההפתעה הנוספת שספג ארגון הטרור, שאולי לא חשב שישראל תעז להוציא לפועל מבצע כזה. מעבר לכל אלה, החיסול הוא מהלך עם משמעות עמוקה בראייה האסטרטגית ארוכת הטווח, שגם יכול להצביע על האפשרויות הבאות שפתוחות בפני ישראל.

מאז שהעלה צה"ל הילוך בלבנון מול חיזבאללה הוא מפגין עליונות בכל המדדים, ובמיוחד במובן המודיעיני [3] אותו תחום עיקרי שבו נכשל באוקטובר שעבר. מי היה מאמין לפני קצת פחות משנה שאלה היכולות שנפגין כיום?

בראייה לאחור על השנה האחרונה מתגלות בכל זאת מגמות אופטימיות: חמאס הוכה שוק על ירך. ארגון הטרור העזתי לא חוסל, אך רוב הנהגתו נמחקה, המבנה הצבאי שלו פורק, ואין בכוחו להזיק לישראל באותה צורה כמו לפני 7 באוקטובר. ישראל כמובן נדרשת להמשיך את הלחץ עליו, לקדם את שחרור יתר החטופים שמוחזקים בעזה בכל דרך אפשרית, ולא להרפות עד שתצליח לחסל את כל האיום שנשקף מחמאס. עם זאת, עוצמת הלחימה בעזה פחתה, ואינה צפויה לחזור לאותו היקף כפי שהייתה קודם לכן. ככל שישראל תלך ותמשיך בפעולות נקודתיות, כך היא תשחק עוד את יכולותיו של ארגון הטרור ואנשיו, והאיום ממנו ילך ויפחת.

בזירה הצפונית חיזבאללה התגלה במובנים רבים כנמר של נייר. מלבד ירי רקטות הוא לא ביצע פעולות משמעותיות עד כה, למרות כל המכות שהונחתו עליו בשבועיים האחרונים. אף שאין לזלזל בארגון השיעי וביכולותיו, החיסול של רבים מבכיריו, כולל מפקדיו הצבאיים הבכירים, ראש חזית הדרום עלי כרכי (שנהרג עם נסראללה), מנהיג הארגון עצמו וראשי כוח רדואן, מפחיתים מאוד מיכולתו להוציא לפועל מתווי טרור איכותיים מול ישראל. אין משמעות הדבר שהוא לא מסוגל לבצע ירי רקטי ספורדי [4] בימים האחרונים נוכחנו לראות טפטוף בלבד של רקטות, אם כי משהו שלא קרוב לתחזיות הפסימיות שנשמעו כאן [5] אך המוטיבציה נפגעה, החשש גבר, היכולות פחתו.

כדאי גם לקחת בחשבון את ההלם שארגון הטרור נכנס אליו, החשש שלו להשתמש באמצעי קשר וההפתעות הרבות שספג תוך שבועות ספורים. בהיעדר מבנה פיקודי מסודר, מדובר במכה שיתקשה מאוד להתאושש ממנה במהרה. בשבועות האלה, יש לציין, ישראל כמעט לא ספגה נפגעים כלל, ואילו חיזבאללה סופר את הרוגיו בעשרות רבות, כולל כמעט כל הנהגתו הצבאית. שרק יישאר ככה.

כדאי גם להתעכב קצת על המשמעויות של הסתלקות מנהיג הארגון מהזירה: נסראללה, באופן

אישי, אינו רק עוד מפקד בכיר של הארגון. הוא אינו אחד מיני רבים. לכאורה נסראללה אינו מפקד צבאי, אינו איש השטח שמנחה את החיילים, אלא הוא הדמות הכריזמטית, הנואם בחדר, המנהיג העליון שאליו נושאים את עיניו לוחמי הארגון השיעי. הוא הסמל המוחלט שלהם.

אבל במובנים רבים נסראללה גדול הרבה יותר מזה. הוא הפך את חיזבאללה לארגון הטרור הגדול והחמוש בעולם. מאז שהשתלט על העמדה שהחזיק קודם עבאס מוסאווי ב-1992, שגם הוא חוסל על ידי ישראל, הצליח נסראללה למצב את הארגון השיעי בחזית המאבק בישראל, להניס אותה מלבנון, להסב לה מכה כואבת במלחמת לבנון השנייה ולהציב משוואות של הרתעה מולה. נסראללה גם חימש את ארגונו בעשרות אלפי טילים ורקטות, נשק מתקדם, מטענים וטילים, תוך שימוש בקשריו מול איראן ובכסף ששפכו עליו פטרוניו מטהרן. חסרונו בחיזבאללה יורגש מאוד, והוא מותיר אחריו נעליים גדולות במיוחד.

לחוץ על הדוושה

דבר אחד כנראה כבר אפשר לומר בוודאות די גדולה: חלק גדול מההרתעה של ישראל שוקם. את הצהלות של אזרחים רבים בסוריה על ההצלחות של צה"ל בשבועות האחרונים אפשר לשמוע עד צפון הגולן, וקשה להאמין שיש רבים במדינות ערב הסוניות שבוכים כעת על מר גורלו של הארכי-מחבל מביירות. המנהיגים בבירות הערביות בוודאי מסתכלים על ישראל בכבוד מחודש אחרי שלושה השבועות האחרונים, גם אם באופן פומבי הם הביעו תנחומים על מותו.

כאשר מדברים על ארכיטקטורה אזורית חדשה, שקידומה בדמות נורמליזציה עם ערב הסעודית אולי נקטע עם פרוץ המלחמה, הרי שזו סוג ההתנהלות שישראל צריכה לדבוק בה כדי לשקם את ההזדמנות הזו. בשכונה המזרח-תיכונית לא כורתים בריתות עם חלשים ופחדנים, אלא הולכים עם החזקים. ישראל משקמת את מעמדה, ואגב כך את האפשרויות לנורמליזציה אמיתית מעמדת כוח נכונה, מול מדינות שיראו אותה כשווה להן ואף עוצמתית יותר, כזו שיש ביכולתה לסייע להן בעת צרה. כך למשל, האמירה שפורסמה השבוע ויוחסה ליורש העצר הסעודי, מוחמד בין סלמאן, על כך שלא באמת מעניינים אותו מעשיה של ישראל בעזה ² לא באה בחלל הריק.

לכן אסור לישראל להתקפל כעת, אסור לה להפסיק. צריך להמשיך ללחוץ על הדוושה גם בלבנון, כדי להביא למציאות חדשה עבור תושבי הגבול. אנו חייבים להמשיך לפעול בעזה ובזירות אחרות.

כעת גם יש לשאת את העיניים לבעיה הגדולה האחת שעוד מרחפת מעל הראשים הישראליים, שטרם טופלה מאז תחילת המלחמה: הגרעין האיראני. מלבד הדיווחים הרבים בשנים האחרונות על צבירת אורניום מועשר לרמות גבוהות, בכמויות שדי בהן לבניית כמה פצצות, בעת האחרונה נטען גם כי האיראנים אולי החלו להתניע מחדש את פעילות "קבוצת הנשק" ³ הקבוצה האחראית על הפיכת החומר הגרעיני הבקיע לפצצה של ממש, ולאחר מכן להרכבתה על גבי טיל.

כעת זו העת המתאימה ביותר לפעול נגד הגרעין האיראני גם מסיבות אחרות: האיראנים

מסתכלים על מערכת הבחירות הצמודה בארה"ב, וחוששים מעוד כהונה של הנשיא לשעבר דונלד טראמפ בבית הלבן. למרות דבריו המפייסים בימים האחרונים בזכות חתירה להסכם עם טהרן על תוכנית הגרעין, הם יודעים כי הוא אינו אדם צפוי וכי הוא דוגל לעיתים גם בשימוש בכוח כדי להשיג את מטרותיו.

לפיכך, הם מבינים שהשבועות הספורים שנותרו עד הבחירות עצמן, וגם השבועות שבין הבחירות לבין כניסת הנשיא או הנשיאה החדשים לבית הלבן, הם קריטיים כדי להציג לאמריקנים מציאות שבה פצצה גרעינית איראנית היא עובדה מוגמרת. כעת הם חייבים לפרוץ קדימה כדי לא להגיע למצב שבו תהיה בית הלבן עוד אפשרות לעשות משהו בעניין.

מבחינת ישראל, מכה על איראן תבוא כעת גם בתזמון נוח מבחינה בינלאומית. האמריקנים לא מרוצים אולי מהמהלכים הישראליים ומההסלמה מול חיזבאללה, אך גם הנשיא ג'ו ביידן לא מעוניין להירשם בקורות ההיסטוריה האמריקנית כנשיא שאפשר לאיראן להשיג נשק גרעיני. העובדה שהנשיא הוא ברווז צולע עד אחרי הבחירות משמעותה שהוא יתקשה לעצור מהלכים משמעותיים שישראל תבחר לבצע.

אם ישראל תדע "למכור" את המתקפה לנשיא בצורה נכונה, היא יכולה גם לצייר אותה כמשהו שיתן למועמדת הדמוקרטית, קמלה האריס, דחיפה אלקטורלית. במקום הסכם עם סעודיה או הפסקת אש בעזה, חיסול הגרעין האיראני יכול להיתפס בוויינגטון כצעד ראשון לקראת עיצוב אמיתי של הארכיטקטורה האזורית החדשה. הוא בוודאי משמעותי הרבה יותר מהסכם הפסקת אש בעזה, שלא יוביל לכלום בטווח הרחוק, והוא יגדיל מאוד את המעמד הישראלי בעיני הסעודים, למשל.

יתרה מכך, האיראנים נמצאים גם בעמדה נחותה מול מדינות המערב האחרות, אחרי שנתפסו מעבירים כטב"מים לרוסים לצורך המלחמה באוקראינה והתחברו ל"בחור הרע" של השכונה. הם ספגו עיצומים ואיבדו הרבה מאוד מהלגיטימציה שאולי הייתה להם קודם לכן. בנוסף, סבא"א הכריזה קבל עם ועדה שאין ביכולתה לדעת מה קורה במתקני הגרעין האיראניים ולפקח עליהם, ולמעשה הפכה כל אפשרות של שיתוף פעולה כעת לחסר משמעות.

אבל הנתון הכי חשוב מבחינת ישראל הוא ש"שוט" העוצמתי ביותר שהחזיקה איראן מעל ראשינו, חיזבאללה, נתפס כעת כמשהו שניתן להתמודד איתו. עוד לפני כן, בעקבות המתקפה באפריק, הבינה ישראל שאיראן אינה איום משמעותי על ביטחונה [2] גם כשהיא משגרת מאות טילים וכטב"מים לעברנו. במקביל, ארגון הטרור הלבנוני אינו מה שהיה לפני שלושה שבועות, ויחד איתו ההרתעה האיראנית כלפינו בעקבות מתקפה אפשרית על מתקני הגרעין פחתה מאוד.

אולי העובדה שצריכה הכי הרבה להעיד על כך היא הטענה שמנהיג איראן, עלי ח'מינאי, נלקח למקום "מוסתר ובטוח" בעקבות חיסול נסראללה. גם בשגרה המנהיג האיראני נשמר לוודאי באופן הדוק, במיטב ההגנות שיש לאיראן להציע, אולם הסתרתו מעידה שהאיראנים לא יודעים למה בדיוק עליהם לצפות כעת. דברים אלה מצטרפים לפרסום שגם משמרות המהפכה הפסיקו

להשתמש במכשירי קשר שלהם בעקבות המבצע נגד חיזבאללה, מה שמעיד על החשש שלהם מחדירה ישראלית.

עכשיו זה הזמן לפעול. ישראל כבר הוכיחה באפריל כי היא יכולה לתקוף באיראן, ומאוחר יותר עשתה דבר דומה בתימן. צה"ל וכוחות הביטחון הדגימו שוב ושוב את יכולתם לפעול בזירות רחוקות ואת המודיעין המשובח של ישראל. העלייה במורל הישראלי והחיבור מחדש בעקבות ההצלחות האחרונות יכולים להגביר את הלגיטימציה הפנימית לתקיפה עכשיו. בנוסף, מערכי ההגנה שלנו נמצאים בכוננות עליונה, במוכנות מיידית.

עם זאת, אל לנו לפעול לבד. עלינו לשכנע את האמריקנים ואת בעלי בריתנו האחרים להצטרף למאבק נגד האיראנים לפני שיהיה מאוחר מדי. אנחנו צריכים להדגיש בפניהם כיצד עלול האזור להיראות אם יהיה לאיראן נשק גרעיני, מה היה עלול להתפתח אחרי 7 באוקטובר אם לטהרן הייתה מטרייה גרעינית שמסוככת על הראש של חמאס וחיזבאללה. את המציאות הזאת חובה למנוע כעת.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 29.09.2024.